

ned weddajad ni julged et teina jure puuri lähwad ja tedda seal leppiga ärritawad ehk enda pä kurja ellaja suu ette panewad, agga nisuggune ülle liig julgus on jubba mõnnele otsa teinud.

Mets - ärg

on kõige suurem ärgade suggu, kel pillad käbrad karwad lakka kombel pä ja laela ümber jookswad, must-tõnu karwaline, la! ning sabbaots enam mustakad. Se kuulus lojulse suggu leitakse nüüd weel üksnes Lüttuka maal, Bialowieseri metses, mis enne Pohla kuningade pärralt, nüüd Weine Reisri wallitsuse al seisab. Metsärja pä on 22 tolli pik ja liggi 15 tolli filmade kohal lai; kõige suurem laius sarwe lõw-werduse wabel on 27 tolli ehk kaks ja üks weerand jalga, nõnda et kaks meest sarwede wabel wõiksid istuda. Teina niina-ots on peenem kui meie ärjal ja enam litse wiist loodud. Leikuse kuul — kus nende

jooksu aeg — on neimad priifest raswas, silletad ning ülgawa karwaga, wägga julged ja imustawad mängimist; mängides kaewawad neimad sarwedega noorte puude ümbert maa ülesse, kunni puu maha langed, ehk mittokord juurtega sarwe külgi rippuma jääb, misga neimad siis suure kärra ja mõuramisega möda metsa ümber jookswad ja enamist oma sarwed ärra rikkwad. Wañad ärjad wõitlewad saggedast noortega, rañno katsudes, kus mittokord mõnni kolme aastane wars furnuks pussitakse; ka juhhub mõnnikord et noreo lehmad rasse sõnni al ristлуу katti murdwad. Pärrast jooksu aega lähwad wanemad sõnnid karjast ärra ja ullwad üksi möda metsa; noremad jäwad lehmade jure, kus neimad wiis ehk wiisteistkümmet tütti troppis kõige paksemas metsa rägastikus wee liggidal asjuwad, dösel enamist laggeda peal sejuwad. — Lehmad poigewad Mai kuul ja immetawad wassikad terve aasta; wassikas jookseb warsti eina kaasas ja näitab wiisakas ning julge wälja. Neimad kaswawad kuendama aastani ja wõiwad nellikümend aastad wañaks sada. Lehmad läbewad kolme aasta tagga waewalt ükskord tiineks; sest ep se siis tulles et kõige wallitsemise oolelandmine nende siiginemist ei jõua kossutada. 1829mal ei tonud 665 wañna loojust mitte enam kui 48 wassikad ilmale, ja et igga aasta mõningad mañuse kätte lõpewad, teised jälle metsaliste läbbi ärra ärwitakse, sellepärrast ei olle praego mitte palju enam kui 700